



Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 19. veebruar 2019
(OR. en)

6573/1/19
REV 1

AG 6
INST 45
PE 49
DATAPROTECT 54
JAI 154
CYBER 48
FREMP 25
RELEX 147
JAIEX 17
HYBRID 5
CULT 31
EDUC 73

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Teema: Nõukogu ja liikmesriikide järeldused vabade ja õiglase Euroopa
Parlamendi valimiste kindlustamise kohta
– Menetluse tulemus

Käesoleva dokumendi lisa edastatakse delegatsioonidele eespool nimetatud järelduste lõplik versioon, mille nõukogu võttis vastu 19. veebruaril 2019.

Nõukogu ja liikmesriikide järeldused vabade ja õiglaste Euroopa Parlamendi valimiste kindlustamise kohtaNÕUKOGU JA LIIKMESRIIGID, OMA PÄDEVUSE PIRES,¹**I. Väärtuste liit: meie demokraatiate kaitsmine digiajastul**

1. RÕHUTADES, et liit tugineb demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste austamise väärtustele. Aluslepingutes rõhutatakse kodanike keskset kohta Euroopa demokraatias. Euroopa kodanikud on ELi tasandil otseselt esindatud ning valitakse Euroopa Parlamenti vaba ja salajase hääletuse teel;
2. TULETADES MEELDE, kui oluline on veelgi suurendada ja parandada kodanike osalust ELi demokraatlikus elus, nagu märgiti nõukogu järeldustes, mis käsitlevad 2017. aasta aruannet ELi kodakondsuse kohta;²
3. TOONITADES, et tõhusat ja elujõulist demokraatiat toetab vaba, usaldusväärne ja mitmekesine meedia. Sarnaselt saavad osalusel põhinevat, läbipaistvat ja tõhusat demokraatiat toetada avatud, turvaline ja kättesaadav internet ning digiplatvormid;
4. TOONITADES, et meie valimisprotsesse ähvardavad ohud võivad olla mitmesugused, esinedes muu hulgas hübriid- ja küberohtude ning väärinfo kujul. Seepärast on selliste õõnestavate ja vaenulike ohtude vastu võitlemiseks vaja terviklikku ja kõikehõlmavat lähenemisviisi ning otsustavaid meetmeid;
5. TOONITADES vajadust käsitleda küberturvalisust riiklikul, ELi ja ülemaailmsel tasandil võetava ühtse lähenemisviisi³ kaudu ning vajadust suurendada ELi valimisprotsesside vastupanuvõimet ja demokraatlikes aruteludes osalejate valmisolekut küberohtudele vastu seista, pidades silmas, et riiklike valimiste korraldamine ja sellekohane õigusraamistik kuuluvad liikmesriikide ainupädevusse ning Euroopa Parlamendi valimiste osas nähakse valimisi käsitleva akti⁴ artiklis 8 ette, et kui akti muudest sätetest ei tulene teisiti, reguleeritakse igas liikmesriigis valimismenetlust siseriiklike õigusnormidega;

¹ Pidades eelkõige silmas ELi lepingu artikli 3 lõikes 6 ning artiklites 4 ja 5 sätestatud põhimõtteid.

² Nõukogu võttis järeldused vastu 11. mail 2017 toimunud 3533. istungil, dok 9080/17.

³ Nõukogu järeldused, milles käsitletakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud ühisteatist „Vastupidavusvõime, heidutus ja kaitse: tugeva küberturvalisuse tagamine ELis“, dok 14435/17.

⁴ Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsesest ja üldistel valimistel käsitlev akt (ELT L 278, 8.10.1976, lk 5).

6. TUNNISTADES, et väärinfo levimine tekitab uusi probleeme, mis mõjutavad oluliselt demokraatlikku protsessi. Liikmesriigid, ELi institutsioonid, asutused ja organid peavad käsitlema neid probleeme kooskõlastatult ning tehes vajaduse korral koostööd rahvusvaheliste partneritega;
7. TULETADES MEELDE, et Euroopa tasandi erakonnad aitavad luua Euroopa poliitilist teadlikkust ja väljendada liidu kodanike poliitilist tahet, nagu on märgitud Euroopa Liidu lepingus ja põhiõiguste hartas;
8. RÕHUTADES, et õigus ühinemisvabadusele kõigil tasandil, näiteks poliitilistes ja ühiskondlikes küsimustes, ning õigus sõnavabadusele, mis kätkeb vabadust oma arvamusele ja vabadust saada või levitada teavet ning ideid ilma avaliku võimu sekkumiseta ja sõltumata riigipiiridest, kuuluvad iga Euroopa Liidu kodaniku põhiõiguste hulka;
9. TULETADES MEELDE, kui tähtis on tagada kodanikele avatud avalik sfäär ja kindlustada poliitiliseks kampaaniaks ja valimisprotsessiks võrdsed tingimused, mida kodanikud saavad usaldada;
10. PIDADES TERVITATAVAKS komisjoni poolt 12. septembril 2018 valimiste pakettis esitatud meetmeid ja soovitusi ning meetmeid, mis on välja toodud väärinfo vastases tegevuskavas (edaspidi „tegevuskava“), et tagada vabad ja ausad Euroopa Parlamendi valimised;
11. PIDADES TERVITATAVAKS esialgset kokkulepet seadusandliku ettepaneku suhtes, milles käsitletakse olukordi, kus Euroopa tasandi erakonnad või nendega seotud sihtasutused saavad kasu isikuandmete kaitse eeskirjade rikkumisest eesmärgiga mõjutada sihilikult või püüda mõjutada Euroopa Parlamendi valimisi, ning märkides vajadust ettepanek kiiresti vastu võtta;

II. Euroopa meetmete väljatöötamine vabade ja õiglaste Euroopa Parlamendi valimiste kindlustamiseks – üleskutse tõhustada koostoiimet

12. TOONITADES, et ELi-ülene koostöö ja terviklik lähenemisviis on vajalikud sammud 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimiste turvalisuse ja õiguspärasuse tagamisel nii üldsuse usalduse kui ka õigusmenetluste seisukohast, et valimisperiodid on osutunud eriti strateegilisteks ja tundlikeks seoses tavapärastest kaitsemeetmetest mööda hiilimisega internetis, ning et mistahes ohud, ka küberrünnakutest tingitud ohud, väärinfo levitamine ning muu õõnestav või pahatahtlik tegevus peavad kajastuma valimiste riskijuhtimises;
13. RÕHUTADES, et on vaja kiireloomulisi meetmeid liidu ja selle liikmesriikide, nende asutuste ja poliitika kaitsmiseks sihipäraste väärinfo levitamise kampaaniate eest, mis võivad 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimiste lähenedes sagedada;
14. TUNNISTADES, et väärinfo allikaid ja nähtusi võib tuvastada nii liidu sees kui ka väljaspool liitu ning väärinfo pärineb erinevatelt riikliku ja mitteriikliku tasandi osalejatelt. Seoses sellega tuleks suunata jõupingutused pahatahtlike tegutsejate vastu, eelkõige tegevuskavas osutatud Venemaa allikate vastu, mis aina rohkem kasutavad väärinfo levitamise strateegiaid. Väärinfo vastast võitlust suunatakse ohuanalüüside ja luureandmete hinnangute alusel;
15. TOONITADES, kui tähtis on luua riiklikud valimiskoostöö võrgustikud ja neid toetada, et võimaldada kiiresti tuvastada Euroopa Parlamendi valimisi ähvardavad ohud ning tagada kiire, tõhus ja turvaline teabevahetus valimisküsimustes pädevate ning seotud valdkondades töötavate ametiasutuste vahel, järgides täielikult andmekaitsealaseid nõudeid;
16. PIDADES TERVITATAVAKS komisjoni algatust toetada liikmesriikide jõupingutusi, moodustades selleks Euroopa valimiskoostöö võrgustiku, mille esimene kohtumine toimus 21. jaanuaril 2019, ning mis loob foorumi teabe ja tavade vahetamiseks liikmesriikide ametiasutuste vahel, pidades eelkõige silmas 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimisi;
17. KUTSUB komisjoni ÜLES kutsuma Euroopa valimiskoostöö võrgustikku kokku korrapäraselt, eelkõige eesmärgiga võidelda eelseisvate Euroopa Parlamendi valimiste eel ühtselt väärinfo levitamise kampaaniate ja muu sekkumise vastu, luua sünergiaid ning jagada eksperditeavet ja riikide häid tavasid, tuvastades muu hulgas ühiselt ohtusid ja lünki;

18. KUTSUB komisjoni ja kõrget esindajat ÜLES viima õigel ajal täide oma kavatsus luua varajase hoiatamise süsteem, nagu on osutatud tegevuskavas. 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimisi silmas pidades lihtsustab see asjakohase teabe vahetamist liikmesriikide vahel varajase hoiatamise süsteemi riiklike kontaktpunktide kaudu. Kui väärinfo on seotud valimistega, peaksid kõnealused riiklikud kontaktpunktid tegema tihedat koostööd asjakohase tasandi riiklike valimiskoostöö võrgustikega. Samuti peaks varajase hoiatamise süsteemi töö tulemusi jagama Euroopa valimiskoostöö võrgustikuga;
19. KUTSUB komisjoni ÜLES pöörama oma aruandes Euroopa Parlamendi 2019. aasta valimiste kohta liikmesriikide ja muude asjaomaste osalejate panust aluseks võttes erilist tähelepanu valmisolekule ja vastupanuvõimele, et tulla toime valimistesse sekkumisega;
20. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES veelgi tõhustama strateegilist kommunikatsiooni Euroopa väärtuste ja poliitikate alal, et suurendada Euroopa kodanike usaldust liidu ja selle institutsioonide vastu ning kaasata nad demokraatlikku protsessi;

III. Kodanike vastupanuvõime ja kriitilise mõtlemise tugevdamine

21. TOONITADES, et killustatud meediamaastrite ja riigi julgeolekule avalduvate ohtude taustal on professionaalsel meedial teabe kogumisel, kontrollimisel, tootmisel ja levitamisel tähtis roll ja seega on see avaliku arutelu jaoks hädavajalik. Seoses sellega on rikkumisest teatajatel tähtis roll ajakirjanike ja sõltumatu pressis töö toetamisel. Lisaks on sõltumatu avalik-õigusliku meedia roll demokraatia, pluralismi, sotsiaalse ühtekuuluvuse ning kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse kindlustamisel elutähtis. Peale selle pakuvad paljud erasektori meediaosajad samuti üldsuse huvides olevat sisu;⁵
22. TOONITADES, kui tähtis on kogu liidus üldhariduse kõrge kvaliteet ning eelkõige kui tähtis on digikirjaoskus ja meediapädevus. See võib aidata kodanikel hinnata veebimeediat, sotsiaalmeediat ja sarnastest allikatest pärit teabevoogusid ning kujundada välja enda kui valija arvamuse. Rõhutades seoses sellega 18.–22. märtsil 2019 toimuva meediapädevuse nädala asjakohasust;

⁵ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad Euroopa sisu tugevdamist digitaalmajanduses, dok 14986/18.

23. KUTSUB komisjoni ja liikmesriikide vastutavaid ametiasutusi ÜLES tugevdama Euroopa meedia ökosüsteemi, et tagada sõltumatu ja professionaalse ajakirjanduse jätkusuutlik tootlikkus ja nähtavus, mis suurendaks kodanike mõjuvõimet, kaitseks demokraatiat ja võitleks tõhusalt väärinfo levitamise vastu;⁶
24. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES edendama ja toetama meediapädevust ja digikirjaoskust, et arendada kodanike hulgas kriitilist lähenemisviisi jagatud või reklaamitud meediasisu suhtes⁷. See võiks hõlmata kodanikele suuniste koostamist väärinfo tuvastamiseks ja vältimiseks, sihipäraste kampaaniate korraldamist väärinfo negatiivse mõju teadvustamiseks, toetust piiriüleste parimate tavade vahetamisele meediapädevuse praktikute vahel ning praktiliste vahendite arendamist avalikkuse meediapädevuse edendamiseks;⁸
25. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES edendama koostöös era- ja avaliku sektori osalejatega, sealhulgas meedia, internetiplatvormide ja infotehnoloogia pakkujate ning kodanikuühiskonnaga teadlikkuse tõstmise meetmeid, et kaitsta valmisprotsessi usaldusväarsust;
26. KUTSUB komisjoni, kõrget esindajat ja liikmesriike ÜLES toetama kõiki pädevaid struktuure, et tuvastada, analüüsida ja avalikustada väärinfo, mis on suunatud Euroopa Parlamendi valimistele. Seda arvesse võttes KUTSUB komisjoni ÜLES tegema kooskõlas tegevuskavaga koostööd liikmesriikide ametiasutustega, et hõlbustada sõltumatute faktikontrollijate ja teadlaste multidistsiplinaarse võrgustiku loomist, et tuvastada ja avalikustada väärinfo erinevates sotsiaalvõrgustikes ja digitaalmeedias;

⁶ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad Euroopa sisu tugevdamist digitaalmajanduses, dok 14986/18.

⁷ Nagu on muu hulgas märgitud nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitusel võtmepädevuste kohta elukestvas õppes.

⁸ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad Euroopa sisu tugevdamist digitaalmajanduses, dok 14986/18. Nõukogu 30. mai 2016. aasta järeldused meediapädevuse ja kriitilise mõtlemise arendamise kohta hariduse ja koolituse kaudu.

IV. Meie andmete ja süsteemide kaitse: isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamise tagamine ja küberturvalisuse suurendamine Euroopa Parlamendi valimisteks

27. TULETADES MEELDE kohustust austada ELi andmekaitse norme ka siis, kui isikuandmeid töödeldakse valimiste kontekstis, andmekaitseasutuste eripädevust neid norme kontrollida ja jõustada, ning pidades tervitatavaks Euroopa Andmekaitseenõukogu suuniseid ja komisjoni suuniseid, et toetada nende normide täitmist kõigi asjaosaliste poolt;
28. VÕTTES ARVESSE, et valimiste küsimuses pädevad riiklikud ametiasutused, sealhulgas andmekaitseasutused, vajavad asjakohaseid vahendeid, sealhulgas tehnilisi seadmeid ja koolitatud töötajaid, et seista vastu küberintsidentidele ja -rünnakutele ning täita kehtivaid õigusakte;
29. TOONITADES, punktis 11 osutatud esialgset kokkulepet arvesse võttes, kui tähtis on, et riiklikud andmekaitseasutused teavitaksid kooskõlas liidu ja siseriikliku õigusega viivitamata ja ennetavalt Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste ametit otsustest, milles leitakse, et füüsiline või juriidiline isik on rikkunud kohaldatavaid isikuandmete kaitse eeskirju, kui kõnealusest otsusest tuleneb või kui on muudel põhjustel mõistlik arvata, et rikkumine on seotud Euroopa tasandi erakonna või poliitilise sihtasutuse poliitilise tegevusega Euroopa Parlamendi valimiste mõjutamiseks – arvestades, et sellega seoses saab amet tegutseda üksnes juhul, kui teda on teavitatud pädeva riikliku andmekaitseasutuse otsusest rikkumise tuvastamise kohta;
30. KUTSUB liikmesriike ÜLES hindama küberohtusid valimiste kontekstis, kavandama asjakohaseid meetmeid nendega tegelemiseks ning astuma samme oma valimissüsteemide ja -infrastruktuuride terviklikkuse säilitamiseks, näiteks testides neid enne Euroopa Parlamendi valimisi. Asjakohane test selleks võiks olla ELi tasandi lauaõppus. Liikmesriigid võivad juhendada direktiivi (EL) 2016/1148 kohaselt loodud võrgu- ja infoturbe koostöörühma koostatud valimistehnoloogia küberturvalisuse kogumikust;

V. Veebikeskkonna suurema läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväarsuse edendamine

31. TUNNISTADES vajadust kooskõlas kehtivate normidega soodustada ja hõlbustada ostetud internetipõhise poliitilise reklaami ja teadaannete läbipaistvust, mis hõlmab nende reklaami eesmärki, meetodeid teabe kodanikele suunamiseks ning rahastamist;
32. TOONITADES vajadust jätkata koostööd sotsiaalmeedia platvormidega, et hinnata, kas vabatahtlikud isereguleerivad mehhanismid on sobivad ja piisavad, et kaitsta kodanike põhiõigusi ning tegelda tõhusalt veebis leviva väärinfo küsimusega;
33. KUTSUB liikmesriike ja internetiplatvorme ÜLES tõhustama oma jõupingutusi, et edendada valimistega seotud veebitegevuse läbipaistvust. Pidades tervitatavaks tegevusjuhendi rakendamisel tehtud edusamme, KUTSUB internetiplatvorme ÜLES investeerima vahenditesse, mida on vaja, et tegelda valimistega seotud veebitegevusega vastutustundlikult, arusaadavalt ja järjepidevalt, tagades muu hulgas läbipaistvuse ja aruandluse seoses andmete töötlemise ja andmete analüüsiga poliitilistel eesmärkidel; tuvastades ja hävitades robotprogrammid, mida kasutatakse teabe manipuleerimise eesmärkidel; kaotades kõrvalekalded algoritmides, mis edastavad väärinfot ja moonutavad avalikku arutelu; eemaldades ebaseadusliku veebisisu; ning võimaldades juurdepääsu andmetele uurimistöö eesmärgil, et teha kindlaks asjakohane haavatavus, tagades samal ajal meediavabaduse ja selle, et reklaame ei eemaldata poliitilistel kaalutlustel, järgides täielikult andmekaitse norme;
34. KUTSUB komisjoni ÜLES jätkama koostöös audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma (ERGA) ja muude asjaomaste osalejatega süstemaatilist järelevalvet väärinfo tegevusjuhendi rakendamise üle ning teavitama nõukogu ja liikmesriike korrapäraselt oma tähelepanekutest, pidades eelkõige silmas 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimisi;⁹

⁹ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad Euroopa sisu tugevdamist digitaalmajanduses, dok 14986/18.

VI. Hübriidohtudega võitlemine ja väliskoostöö tugevdamine valimistega seotud küsimustes

35. TUNNISTADES, et üldsuse teavitamine ja teadlikkuse suurendamine võivad leevendada väärinfo, hübriidohtude ja pahatahtliku kübertegevuse negatiivset mõju ning avaldada seega hoiatavat mõju võimalikele kuriteo toimepanijatele;
 36. TUNNISTADES vajadust arendada täies ulatuses pahatahtlikule kübertegevusele ELi ühise diplomaatilise reageerimise raamistikus kehtestatud meetmeid, et vajaduse korral vältida ja takistada pahatahtlikku kübertegevust strateegilisel tasandil ning sellele reageerida;
 37. TUNNISTADES vajadust asjaomaste rahvusvaheliste ekspertide dialoogi järele, et vahetada parimaid tavasid seoses vastupidavusvõimeliste valimissüsteemidega;
 38. KUTSUB komisjoni ja kõrget esindajat ÜLES uurima lisaks toimivatele koostöömehhanismidele võimalusi täiendavaks koostööks asjaomaste rahvusvaheliste osalejatega nagu G7 ja NATO, kui see on asjakohane ning võttes täiel määral arvesse ELi institutsioonilist raamistikku.
-